NAPA Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie

INBRENG WGO CULTUUR (OCW-begroting 2027)

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie voor OCW
t.a.v. de woordvoerders Cultuur

Amsterdam, 5 november 2026

Geachte woordvoerders Cultuur,

Op 9 november spreekt u met minister Letschert over de OCW-begroting 2027, onderdeel Cultuur. Ter voorbereiding brengt de Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA) graag enkele punten onder uw aandacht. Hieronder vatten wij onze belangrijkste punten samen. In de bijlage lichten wij deze per onderwerp toe, met suggesties voor vragen en verzoeken aan de minister.

Een eenvoudiger en slagvaardiger bestel. Wij waarderen dat minister Letschert met haar visiebrief van 9 oktober 2026 werk wil maken van een eenvoudiger en slagvaardiger cultuurbestel en een toekomstbestendige sector. Haar doelen onderschrijven wij: goede toegang tot cultuur in het hele land, minder regels en minder complexiteit, en meer ruimte om in te spelen op veranderingen. Het is goed dat zij de samenwerking met provincies en gemeenten wil versterken en hun meer zeggenschap wil geven, dat zij haar plannen wil toetsen bij het veld en dat zij hecht aan fondsen die voor het veld herkenbaar en toegankelijk blijven. Ook de mogelijkheid van subsidies voor maximaal acht jaar en de inzet op minder aanvraag- en verantwoordingslasten zijn welkome stappen.

Geen one size fits all. De deelsectoren en de werking van hun ketens verschillen sterk van elkaar. Zo is de film- en AV-productiesector volledig projectmatig gefinancierd, met een samenstel van publieke en private financiers: van fondsen en omroepen tot distributeurs, streamingdiensten en internationale coproducenten. Wat past bij een sector die kan draaien op meerjarig gesubsidieerde instellingen, past niet vanzelf bij een sector die van project naar project werkt en het tot nu toe zonder stevige ondersteuningsstructuur moet stellen. Een one size fits all-oplossing, bijvoorbeeld bij het samenvoegen van fondsen of de inrichting van meerjarige regelingen, doet daar geen recht aan. Wij pleiten daarom voor maatwerk: breng per deelsector eerst in kaart welke functies en voorzieningen in de keten nodig zijn en wie daarin een rol heeft, en richt pas daarna de structuur in. Ook Kunsten ’92 stelt dat die vraag een antwoord verdient voordat het stelsel opnieuw wordt ingericht.

In het kader van dit wetgevingsoverleg vragen wij u de minister in ieder geval de volgende acht vragen voor te leggen:

1. **Indexatie.** Welke mogelijkheden ziet de minister om de loon- en prijsbijstelling voor cultuur vanaf 2028 wettelijk of anderszins structureel te borgen, zoals de Raad voor Cultuur adviseert, en kan zij toezeggen dat die zowel ten goede komt aan (meerjarige) subsidiebijdragen als aan projectbijdragen?
2. **Inzicht in de bezuinigingen.** Kan de minister specificeren welk deel van de niet-uitgekeerde prijsbijstelling (€ 90 mln vanaf 2028 voor OCW als geheel) en van de subsidietaakstelling (€ 18,9 mln) op artikel 14 neerslaat, welke projectsubsidies worden geraakt en of de korting doorwerkt in de nieuwe subsidieperiode vanaf 2029?
3. **Fair pay.** Hoe gaat de minister regisseren dat alle financiers, waaronder fondsen en omroepen, hun verantwoordelijkheid nemen om fair pay mogelijk te maken, en hoe sluit zij fair pay-verplichtingen realistisch aan op de beschikbare financiering?
4. **Fiscaal instrument.** Kan de minister aangeven wanneer zij – in overleg met haar collega’s van Economische Zaken en Financiën – start met de verkenning van een aanvullend fiscaal instrument, zoals toegezegd tijdens de Filmpolitieke Bijeenkomst?

5. **Fondsenstructuur.** Kan de minister toezeggen dat er eerst een onafhankelijke, integrale verkenning wordt uitgevoerd waarin alternatieven en financiële gevolgen worden vergeleken, voordat een nieuwe fondsenstructuur wordt uitgewerkt?
6. **Zorgvuldig proces.** Kan de minister toezeggen dat zij de Kamer tijdig informeert vóór besluitvorming over de nieuwe fondsstructuur, dat er geen onomkeerbare stappen worden genomen vóór de uitgangspuntenbrief van juni 2027 en dat aanvragers tijdig weten waar en onder welke voorwaarden zij kunnen aanvragen?
7. **Transitie.** Welke middelen en uitvoeringscapaciteit zijn beschikbaar voor de transitie en de extra taken van de fondsen?
8. **CIIIC.** Wat gebeurt er vanaf 2028 om de infrastructuur te continueren die met het tijdelijke CIIIC-programma is opgebouwd, nu het budget daarvoor op artikel 14 daalt van € 42,1 mln in 2027 naar € 0,3 mln?

Aanvullende vragen en verzoeken, onder meer over het internationaal cultuurbeleid, talentontwikkeling en regionale ontwikkeling, staan in de bijlage. Over AI en auteursrecht wacht NAPA de reactie van de minister op het advies van de Raad voor Cultuur af en komt daarna met nadere inbreng.

Wij lichten deze punten graag nader toe en denken met u mee over de uitwerking.

Met vriendelijke groet,
namens de Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie,

Iris Lammertsma, voorzitter
Anna Pedroli, directeur

www.producentenalliantie.nl

De Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA) vertegenwoordigt circa 85 onafhankelijke producenten, actief in speelfilm, dramaseries, documentaire, animatie en innovatieve mediaproducties. Hun producties bereiken miljoenen kijkers in de bioscoop, op festivals, via streamingdiensten en via de kanalen van de publieke en commerciële omroepen. Daarmee vormen zij de motor van het audiovisuele ecosysteem.

BIJLAGE: TOELICHTING PER ONDERWERP

Per onderwerp schetsen wij de context en doen wij suggesties voor vragen en verzoeken aan de minister. De acht hoofdvragen uit de brief zijn hieronder met 'Hoofdvraag' en het bijbehorende nummer aangeduid.

1. EEN TOEREIKENDE FINANCIËLE BASIS

a. Budget: reële krimp en onduidelijkheid over de verdeling

De meerjarenbegroting voor OCW voor de post Cultuur (beleidsartikel 14) kent een beperkte nominale stijging in 2027 en 2028, gevolgd door een nominale daling tot en met 2031, terwijl de inflatie de reële waarde van het budget onder druk zet:

- De totale uitgaven ten behoeve van beleidsartikel 14 stijgen nominaal van € 1.447 mln in 2026 naar € 1.473 mln in 2027 en € 1.504 mln in 2028, en dalen daarna naar € 1.474 mln in 2031.[1] Na correctie voor inflatie is echter al in 2027 sprake van een krimp van circa 0,9%.[2] In de antwoorden op de feitelijke vragen over de ontwerpbegroting 2027 (hierna: 'Verslag') erkent de minister dat stijgende lonen en prijzen de financiële positie van culturele instellingen (waaronder producenten) en makers onder druk zetten. Het kabinet 'compenseert dit door *zo mogelijk* jaarlijks loon- en prijsbijstelling uit te keren'.[3] Kennelijk is de mogelijkheid daartoe voor de komende jaren beperkt.
- Het budget voor de rijkscultuurfondsen blijft nominaal vrijwel gelijk (€ 350,8 mln in 2027; € 347,3 mln in 2031).[4] Als dat niet wordt gecorrigeerd voor onder meer inflatie en fair pay, is er in feite sprake van een bezuiniging. De Raad voor Cultuur signaleert in 'Ieder zijn aandeel' (2025) dat indexatie van cultuurmiddelen niet wettelijk verankerd is en dat zodoende sprake is van een ongewenste 'rechtsongelijkheid voor verschillende beleidsterreinen binnen hetzelfde ministerie'. De raad adviseert daarom om de indexatie van cultuur, naar voorbeeld van de Mediawet, vast te leggen in de Wet op het specifiek cultuurbeleid en de Erfgoedwet.[5]
- Uit het Verslag blijkt dat het kabinet besloten heeft om een deel van de prijsbijstelling (tranche 2026) vanaf 2028 niet uit te keren; volgens de minister raakt dit 'ook de cultuurbegroting'.[6] Voor OCW als geheel bedraagt de niet-uitgekeerde prijsbijstelling € 90 mln vanaf 2028 en € 109 mln structureel vanaf 2031, maar welk deel op cultuur neerslaat, wordt niet genoemd.[7]
- Hetzelfde geldt voor de subsidietaakstelling van € 18,9 mln: voor cultuur is die 'verwerkt op het budget voor Specifiek cultuurbeleid, dat bestemd is voor diverse tijdelijke projectsubsidies'. Dat budget daalt van € 23,0 mln in 2026 naar € 16,8 mln in 2030.[8]
- Het budget voor internationaal cultuurbeleid (ICB) daalt van € 9,3 mln in 2028 naar € 6,0 mln vanaf 2029, ruim een derde. De MvT schrijft dit toe aan een lagere bijdrage van het ministerie van Buitenlandse Zaken als gevolg van de taakstelling op de non-ODA-middelen (uitgaven voor internationale samenwerking die niet als ontwikkelingshulp tellen) uit het hoofdlijnenakkoord van het vorige kabinet.[9] Hoewel niet is gespecificeerd welke activiteiten en organisaties hierdoor precies worden geraakt, benadrukken wij het belang van deze middelen als katalysator voor

[1] OCW-begroting 2027, Memorie van toelichting (MvT) artikel 14, tabel 67 (Kamerstuk 37 020 VIII, nr. 2). Dat de uitgaven in 2028 hoger liggen dan in 2026, komt mede door verschuivingen binnen artikel 14: de middelen voor cultuureducatie (€ 31,8 mln) staan vanaf 2028 op dit artikel, nadat zij voor 2027 zijn overgeboekt naar artikel 1, en de stelseltaken bibliotheken stijgen van € 38,4 mln naar € 100,8 mln.

[2] Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2027 (Kamerstuk 37020-VIII), vraag 190.

[3] Verslag, antwoord op vraag 190 (cursivering NAPA).

[4] MvT artikel 14, tabel 67 (Culturele basisinfrastructuur vierjarige fondsen).

[5] Raad voor Cultuur, 'Ieder zijn aandeel. Naar een evenwichtig financieel ecosysteem voor de cultuursector', 14 november 2025, p. 27.

[6] Verslag, vraag 190.

[7] MvT OCW-begroting 2027, p. 20–21 (loon- en prijsbijstelling).

[8] Verslag, vragen 82, 119 en 219; MvT artikel 14, tabel 100 (Subsidies artikel 14).

[9] MvT artikel 14, tabel 100 en toelichting 'Internationaal cultuurbeleid', p. 111.

internationale samenwerking in de film- en AV-sector. Ze vormen bovendien de basis voor de internationale promotie en coproductie-ondersteuning van Nederlands cultureel audiovisueel aanbod. Internationaal cultuurbeleid is daarnaast als 'soft power' van grote waarde voor de internationale samenwerking en om (artistieke) vrijheid wereldwijd te versterken.[10]

- De Raad voor Cultuur adviseert in 'Toegang tot cultuur' (2024) een nieuw cultuurbestel met een structurele extra investering van circa € 200 mln per jaar (prijspeil 2024), naast incidentele middelen voor de transitie.[11] Zonder extra budget leidt een andere manier van verdelen volgens de raad 'enkel tot verschuivingen' en tot 'een onwenselijke verschraling'.[12] In haar brief van 9 oktober 2026 schrijft de minister hierover: 'Dat geld is er niet, maar dat doet niet af aan de waarde van het advies.'[13] Koepelorganisatie Kunsten '92 vraagt inmiddels om structureel € 250 mln extra.[14]

- **Hoofdvraag 1a.:** Welke mogelijkheden ziet de minister om de loon- en prijsbijstelling voor cultuur vanaf 2028 wettelijk of anderszins structureel te borgen, zoals de Raad voor Cultuur adviseert?
- **Hoofdvraag 1b.:** Kan de minister toezeggen dat deze loon- en prijsbijstelling zowel ten goede komt aan (meerjarige) subsidiebijdragen als aan projectbijdragen? Niet alleen instellingen hebben dit perspectief nodig, maar ook producenten en makers.
- **Hoofdvraag 2:** Kan de minister specificeren welk deel van de niet-uitgekeerde prijsbijstelling en van de subsidietaakstelling valt op artikel 14, welke projectsubsidies in welke bedragen geraakt worden en wat dit per jaar betekent voor de rijkscultuurfondsen? Werkt de korting door in de nieuwe subsidieperiode vanaf 2029? Kan zij haar antwoorden toelichten?
- Hoe voorkomt de minister dat het nieuwe cultuurbestel, als extra middelen uitblijven, 'enkel tot verschuivingen' en verschraling leidt, zoals de Raad voor Cultuur waarschuwt?
- Hoe wordt de afname van het ICB-budget vanaf 2029 verdeeld en wat betekent dat voor internationale promotie en coproductie-ondersteuning?
- Is de minister bereid samen met de minister van Buitenlandse Zaken de financiering van het internationaal cultuurbeleid te versterken? Zo nee, kan zij dat toelichten?

b. Fair pay: alle financiers aan zet

Sinds september 2022 voeren werkenden, werkgevers en opdrachtgevers in de film- en AV-sector constructief overleg over fair pay aan de Ketentafel onder begeleiding van het fairPACCT-programma van Platform ACCT. Dat heeft geresulteerd in een set concrete praktijkinstrumenten voor toepassing van fair pay.[15] Dit jaar is bovendien met steun van OCW de pilot Filmwerkwijs van start gegaan: een onafhankelijk sectorloket dat sectordeskundige ondersteuning biedt bij de toepassing en borging van deze praktijkinstrumenten; de bedoeling is dat Filmwerkwijs zich kan doorontwikkelen tot aanspreekpunt voor werkverleners, werkenden, financiers en andere sectorstakeholders. Dat is een belangrijke stap vooruit.[16]

Fair pay blijft echter fictie als financieringsmogelijkheden uitblijven. Het recente onderzoek 'Naar een toekomstbestendig financieringslandschap voor cultureel AV-aanbod' van IDEA Consult en imec-SMIT-VUB[17] onderbouwt de problematiek die de sector al lange tijd ervaart en doet concrete aanbevelingen om deze op te lossen. Fair pay is alleen mogelijk als alle financiers hun verantwoordelijkheid nemen, bijdragen jaarlijks worden geïndexeerd, barrières bij publiek-private samenwerking worden opgelost en de sector daarnaast toegang krijgt tot een fiscale maatregel om privaat kapitaal te mobiliseren. Zo niet, dan komt de rekening veelal op het bord van de producenten terecht. Onderzoek door PPMC Economisch Advies wees uit dat de meerkosten van fair pay in de AV-sector gemiddeld 42% van de totale verloning

[10] Verslag, vraag 180; zie ook de brief van Kunsten '92 ten behoeve van het wgo Cultuur, 28 oktober 2026.

[11] Raad voor Cultuur, 'Toegang tot cultuur: op weg naar een nieuw bestel in 2029', 26 januari 2024, p. 11 en p. 180–181.

[12] Raad voor Cultuur, 'Toegang tot cultuur', p. 180.

[13] Minister van OCW, Kamerbrief 'Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029', 9 oktober 2026, paragraaf 2.

[14] Kunsten '92, brief ten behoeve van het wgo Cultuur, 28 oktober 2026.

[15] Informatie over de Ketentafel Film/AV en de instrumenten, zie: https://fairpacct.nl/ketentafel-film-av/

[16] Informatie over de pilot Filmwerkwijs, zie: https://www.filmwerkwijs.nl/

[17] IDEA Consult en imec-SMIT-VUB, 'Naar een toekomstbestendig financieringslandschap voor cultureel AV-aanbod' (2026), par. 5.2.7, p. 48–49.

bedragen (23% van de totale productiekosten); bij documentaires loopt de achterstand op tot 67% van de totale beloning, bij speelfilms tot 40%.[18] Het versterken van de financiële basis is niet alleen nodig om de stijging van materiële en personele kosten op te vangen, maar ook om de vergoeding voor producenten op peil te houden. De producentenvergoeding en overhead zijn gekoppeld aan de hoogte van productiebudgetten. Als budgetten structureel achterlopen geldt dat ook voor de vergoedingen voor een producent.

- **Hoofdvraag 3a.:** Hoe gaat de minister regisseren dat alle financiers, waaronder fondsen en omroepen, daadwerkelijk hun verantwoordelijkheid nemen om fair pay mogelijk te maken?
- **Hoofdvraag 3b.:** Kan de minister toelichten hoe zij fair pay-verplichtingen realistisch gaat aansluiten op de beschikbare financiering? Kan de minister borgen dat de ondersteuning van het sectorloket Filmwerkwijs wordt voortgezet?
- Kan de minister toezeggen dat de evaluatie van de fair pay-verplichting (start 2027) ook de bijdrage van alle financiers omvat, en aandacht besteedt aan een gezond ondernemersklimaat inclusief producentenvergoedingen?
- Bij de verdeling van de fair pay-middelen vanaf 2025 is op het laatste moment ook een bedrag vrijgemaakt voor projectbijdragen aan producties, maar dat was vele malen lager dan nodig om de gemiddelde achterstand van 42% te overbruggen. Kan de minister toezeggen dat bij toekomstige verdelingen rekening wordt gehouden met de bijstellingen die nodig zijn voor zowel instellingen als producties?

c. Uitbreiding financieringsinstrumentarium

Nederland kent, anders dan bijvoorbeeld België, Frankrijk, Ierland, het Verenigd Koninkrijk en (binnenkort) Duitsland, geen fiscaal instrument om privaat kapitaal aan te trekken voor AV-producties. Daardoor beschikt de sector over minder financiële hefbomen: stakeholders ervaren een ongelijk speelveld en met name postproductiewerk verschuift noodgedwongen naar het buitenland. De sector bepleit daarom een aanvullende fiscaal-economische stimuleringsmaatregel naar Belgisch of Iers voorbeeld.[19] Dit wordt ondersteund door het onderzoek van IDEA Consult en imec-SMIT-VUB, dat aanbeveelt om aanvullende fiscale instrumenten te verkennen.[20] Daarnaast bepleit de sector een verruiming van het budget van de Netherlands Film Production Incentive.[21]

Tijdens de Filmpolitieke Bijeenkomst op 25 september 2026 is een werkagenda met vijf prioriteiten besproken. Over de fiscale maatregel zei de minister toen: ‘De belofte die ik hier doe is: ik ga me daarin verdiepen en ik ga me er ook hard voor maken.’[22] In haar Kamerbrief van 21 september 2026 schrijft zij dat zij de Kamer pas in het najaar van 2027 verwacht te informeren over mogelijke maatregelen naar aanleiding van het onderzoek.[23] Bij deze benadrukken wij dat de problemen door tekortschietende financiering acuut zijn. Gezien de urgentie hopen wij dat al eerder vervolgstappen ten behoeve van de benodigde verkenning gezet kunnen worden – bij voorkeur in het voorjaar.

- **Hoofdvraag 4:** Kan de minister aangeven wanneer zij – in overleg met haar collega’s van Economische Zaken en Financiën – start met de verkenning van een aanvullend fiscaal instrument?

---

[18] PPMC Economisch Advies, ‘Meerkosten van Fair Pay in de film- en AV-sector’ (2025); ook in: IDEA Consult en imec-SMIT-VUB, ‘Naar een toekomstbestendig financieringslandschap voor cultureel AV-aanbod’ (2026), p. 48 en p. 69–70.

[19] Zie onder meer de Sectoragenda van de Federatie Creatieve Industrie (FCI), 23 maart 2026: https://dutchcreativeindustries.nl/sectoragenda/index.html

[20] Minister van OCW, Kamerbrief ‘Aanbieding onderzoek Naar een toekomstbestendig financieringslandschap voor cultureel AV-aanbod en eerste rapportage over de investeringsverplichting’, 21 september 2026, p. 2–3.

[21] Zie ook de aanbevelingen aan de rijksoverheid, in de door Technopolis Group uitgevoerde evaluatie van de Netherlands Film Production Incentive (periode 2014–2024), augustus 2025, p. 75: https://www.filmfonds.nl/actueel/evaluatie-film-production-incentive

[22] Nederlands Film Festival, Verslag Filmpolitieke Bijeenkomst 2026, 25 september 2026: https://www.filmfestival.nl/nieuws/verslag-filmpolitieke-bijeenkomst-2026

[23] Minister van OCW, Kamerbrief ‘Aanbieding onderzoek Naar een toekomstbestendig financieringslandschap voor cultureel AV-aanbod en eerste rapportage over de investeringsverplichting’, 21 september 2026, p. 2–3.

2. FONDSENLANDSCHAP EN CULTUURBESTEL VANAF 2029

In haar Kamerbrief 'Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029' geeft de minister aan dat zij wil dat subsidies vanaf 2029 'zoveel mogelijk' door de rijkscultuurfondsen worden verstrekt; daarom geeft zij hen een grotere rol. Tegelijk is zij voornemens het fondsenlandschap grondig te herzien door clustering. Consolidatie naar drie fondsen, zoals adviesbureau BMC voorstelt, kan zij 'goed volgen'.[24] Volgens BMC zouden het Filmfonds, het Letterenfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie kunnen samengaan in een Fonds voor de Creatieve Industrie, met Film als eigen domein onder een eigen directie.[25] De minister is van plan op korte termijn een kwartiermaker aan te stellen. De wijziging van de Wet op het specifiek cultuurbeleid moet daarvoor per 1 juli 2027 in werking treden. In juni 2027 volgt de uitgangspuntenbrief met conceptregeling, in november 2027 de publicatie van de regelingen, in december 2027 de start van de aanvraagprocedures en op 1 januari 2029 start de nieuwe periode.

Gezien het korte tijdpad voor deze ingrijpende herziening, willen wij dit wetgevingsoverleg aangrijpen om een eerste reactie te geven.

NAPA ziet de voorgestelde meerjarige financiering, vereenvoudiging van aanvraag- en verantwoordingsprocedures en regionale impulsen met belangstelling tegemoet en denkt daarover graag mee. Wij zijn benieuwd hoe de ruimte om subsidies voor maximaal acht jaar te verstrekken uitpakt voor onze sector, die volledig projectmatig gefinancierd is. Het Filmfonds verstrekt immers vooral projectsubsidies. Tegelijkertijd hebben productiehuizen juist behoefte aan meerjarige continuïteit.

Wij plaatsen kanttekeningen bij de onderbouwing van de voorgestelde clustering. BMC wijst op reële knelpunten, zoals toenemende juridisering en hogere eisen aan bedrijfsvoering, ICT en governance. Daaruit volgt echter niet vanzelf dat fondsen bestuurlijk moeten fuseren: een deel van deze knelpunten kan mogelijk ook worden opgelost met gedeelde voorzieningen en ondersteunende diensten, met behoud van zelfstandige fondsen. Een vergelijking van zulke alternatieven, met kosten, baten en risico's, ontbreekt. Ook is niet helder onderbouwd waarom Film juist samen met Letteren en Creatieve Industrie één fonds zou moeten vormen. Deze sectoren verschillen sterk in financieringsmodellen, waardeketens, marktwerking en internationale context. Een eigen domein met een eigen directie is daarbij niet genoeg: ook mandaat, beleidsruimte en slagkracht voor film en AV moeten geborgd zijn. Dat vraagt extra aandacht nu BMC de fondsen beter bestuurbaar wil maken op rijksprioriteiten, terwijl de minister hun juist een grotere, autonomere rol wil geven. Ook de Visitatiecommissie Rijkscultuurfondsen merkt op dat een meer autonome rol voor de fondsen alleen mogelijk is als zij voldoende mandaat, middelen en verantwoordelijkheid krijgen.[26] Tot slot valt op dat BMC geen producenten, makers, instellingen of afzonderlijke brancheorganisaties heeft gesproken, terwijl herkenbaarheid en aansluiting bij de praktijk juist doelen van de herziening zijn.

Daarnaast zetten wij vraagtekens bij de volgorde. De minister wil tegelijkertijd subsidietaken van OCW naar de fondsen overhevelen, de samenwerking met medeoverheden herzien en de subsidieperiode verlengen. De mogelijke uitbreiding van het takenpakket van de fondsen viel echter buiten de opdracht aan BMC. Een toekomstbestendige structuur kan pas worden vastgesteld als duidelijk is welke taken, verantwoordelijkheden, budgetten en bevoegdheden de fondsen krijgen. Ook een financiële en organisatorische impactanalyse ontbreekt, terwijl een herstructurering transitiekosten en risico's meebrengt voor personeel, ICT, governance en de continuïteit van de subsidieverlening. Net als Kunsten '92 betwijfelen wij of deze omvangrijke operatie vóór 1 januari 2029 zorgvuldig kan worden afgerond.[27]

Wij pleiten er daarom voor dat er eerst een onafhankelijke, integrale verkenning wordt uitgevoerd, inclusief alternatieven en kosten, voordat een kwartiermaker aan de slag gaat om een nieuwe fondsenstructuur uit te werken. De minister laat in haar brief nadrukkelijk ruimte om veranderingen ook na 1 januari 2029 af te ronden.[28] Die ruimte moet ook echt worden benut, zodat de voorbereiding van de

[24] Minister van OCW, Kamerbrief 'Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029', 9 oktober 2026.

[25] BMC, 'Balans in het bestel. Verkenning van een alternatief fondsenlandschap', september 2026.

[26] Rapport Visitatiecommissie Rijkscultuurfondsen 2026, 30 september 2026, p. 28.

[27] Kunsten '92, brief ten behoeve van het wgo Cultuur, 28 oktober 2026 (onderdeel 'Neem voldoende tijd voor veranderingen aan het cultuurbestel').

[28] Minister van OCW, Kamerbrief 'Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029', 9 oktober 2026, paragraaf 2 ('Ik kies voor een gefaseerde aanpak. […] Niet alle veranderingen hoeven op dat moment te zijn afgerond.').

subsidieperiode 2029–2036 niet samenvalt met een reorganisatie. Voor de film- en AV-sector komt daar bovenop dat sprake is van twee parallelle, majeure systeemveranderingen: de hervorming van het publieke omroepbestel en de omvorming van het cultuurbestel. Dat vraagt extra zorgvuldigheid ten aanzien van de gevolgen voor deze sector.

Dat de fondsen er forse taken en verantwoordelijkheden bij krijgen, mag niet ten koste gaan van de uitvoeringskracht. Wij hechten aan de sectorspecifieke kennis van het fondsbureau in combinatie met onafhankelijke advisering van sectordeskundige adviescommissies. In samenhang met de taakstelling op de rijksdienst lijkt deze route een verkapte bezuiniging onder het mom van een efficiencyslag. Wij begrijpen dat een overheveling in sommige deelsectoren gewenst is waar een groot aantal instellingen is opgenomen in de BIS en een ander deel via een cultuurfonds meerjarig wordt gesubsidieerd, maar dat geldt niet voor elke sector. Naar ons oordeel vergt dit per deelsector eerst een actuele verkenning van welke functies en voorzieningen in de keten nodig zijn, ondersteuning behoeven en wie daarin een rol heeft. Daaronder vallen ook ondersteunende voorzieningen voor professionele ontwikkeling, kennisdeling en internationale promotie, zoals FilmForward, Filmwerkwijs en SEE NL. Bovendien kunnen niet alle makers, instellingen, producenten en brancheorganisaties leunen op een groot backoffice.

Voor regionale ontwikkeling vragen wij om aansluiting tussen talentontwikkeling en daadwerkelijke productie- en doorgroeimogelijkheden. Regionale talenthubs en filmfondsen kunnen daaraan bijdragen. Een matchingprincipe, waarbij landelijke middelen aanvullende investeringen door provincies en gemeenten stimuleren, kan regionale filmecosystemen versterken, met ruimte voor regionale verschillen en heldere verantwoordelijkheden.

- **Hoofdvraag 5:** Kan de minister toezeggen dat er eerst een onafhankelijke, integrale verkenning wordt uitgevoerd waarin alternatieven en financiële gevolgen worden vergeleken, voordat een nieuwe fondsenstructuur wordt uitgewerkt?
- **Hoofdvraag 6:** Kan de minister toezeggen dat zij de Kamer tijdig informeert vóór besluitvorming over de nieuwe fondsstructuur en dat er geen onomkeerbare stappen worden genomen vóór de uitgangspuntenbrief van juni 2027? En hoe borgt zij dat aanvragers tijdig weten waar en onder welke voorwaarden zij kunnen aanvragen, nu de aanvraagprocedures al in december 2027 starten?
- **Hoofdvraag 7:** Welke middelen en uitvoeringscapaciteit zijn beschikbaar voor de transitie en de extra taken van de fondsen, gelet op de beoogde krimp van de rijksdienst?
- Kan de minister toezeggen dat bij de beoogde herziening sectorspecifieke deskundigheid, werkwijzen en herkenbare aanspreekpunten per vakgebied, en daarnaast voldoende mandaat en beleidsruimte per sector, als randvoorwaarde worden geborgd?
- Kan in de opdracht aan de kwartiermaker expliciet worden opgenomen dat de gebruikers van de fondsen bij de uitwerking worden betrokken?
- Wil de minister bij de herziening van het bestel ook afspraken maken over matching van rijks- en regionale middelen, zodat talentontwikkeling aansluit op productie- en doorgroeimogelijkheden in de regio?

3. SPECIFIEKE ONDERWERPEN

a. Interactieve en immersieve producties

Met het NGF-programma CIIIC (Creative Industries Immersive Impact Coalition) investeert het kabinet in kennis, opleidingen en samenwerkingen om met nieuwe immersieve content bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken en het verdienvermogen van de economie te versterken. Dat is op zich zeer positief. Het CIIIC-programma is echter van *tijdelijke* aard: op de begroting van artikel 14 is € 28,0 mln geraamd voor 2026, € 42,1 mln voor 2027 en daarna nagenoeg niets.[29] In het kader van CIIIC ontvangt het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie € 32 mln voor de ADRIE-regeling (twintig consortia voor artistiek en ontwerpend onderzoek), waarvan de helft onder voorbehoud van een tweede fase vanaf 2028.[30] Het is niet duidelijk hoe een mogelijke tweede fase vanaf 2028 wordt gefinancierd, nu op artikel 14 vanaf 2028 vrijwel geen CIIIC-middelen zijn geraamd. Tegelijkertijd ervaren producenten en makers al jarenlang dat

[29] MvT artikel 14, tabel 100 (NGF-project CIIIC) en toelichting p. 112.

[30] Verslag, vragen 213 en 214.

de budgetten van de belangrijke *structurele* regelingen Immerse\Interact (2026: € 1,1 mln) en Digitale Cultuur (2026: € 1,43 mln) tekort schieten.[31]

- **Hoofdvraag 8:** Kan de minister aangeven wat er vanaf 2028 gebeurt om de infrastructuur die is opgebouwd ten gevolge van het CIIIC-programma te continueren?
- Kan als onderdeel van de aangekondigde midterm review van CIIIC inzichtelijk worden gemaakt welk deel van de middelen van de ADRIE-consortia ten goede komt aan makers en producenten?
- Kan de minister zich inspannen om binnen het totaalbudget van de rijkscultuurfondsen voldoende ruimte te bieden voor structurele versterking van digitale cultuur en interactieve en immersieve producties?

b. Talent en scholing

De creatieve sector ontbreekt in de Rijksbrede Talentstrategie. Op de vraag waarom antwoordt OCW dat keuzes gemaakt moeten worden 'omdat talent schaars zal zijn'. Wel erkent de minister dat sterke culturele en creatieve sectoren 'een belangrijke rol [spelen] in digitalisering, AI en andere vormen van technologische innovatie'; zij verwijst naar de Industriebrief van het ministerie van EZ.[32] Voor de creatieve sector is dit antwoord onbevredigend. Wij sluiten ons aan bij de oproep van Kunsten '92 om de culturele en creatieve sector een volwaardige plaats te geven in de Talentstrategie en scholing.[33]

- Kan de minister aangeven waarom de creatieve sector ontbreekt in de talentstrategie, en is de minister bereid de sector alsnog te betrekken, bijvoorbeeld via de LLO-regeling?
- Kan de minister borgen dat ook in de film- en AV-sector een instelling voor professionele ontwikkeling en bijscholing structureel wordt ondersteund?

c. AI en auteursrecht

Generatieve AI verandert hoe producties worden gemaakt, gefinancierd en geëxploiteerd. Voor producenten, als rechthebbenden en contractpartij, raken transparantie over trainingsdata, auteursrecht en contractafspraken over digitale replica's aan de kern van het verdienmodel. Het kabinet legt het beleidsvoortouw bij de Europese Unie; een Europees wetgevend initiatief wordt op zijn vroegst in de eerste helft van 2027 verwacht. De minister van OCW bereidt, in afstemming met de ministers van EZK en JenV, een reactie voor op het advies 'Kunstzinnig boven kunstmatig' van de Raad voor Cultuur (11 juni 2026). Die reactie wordt in de loop van 2027 verwacht en gaat, zo mogelijk, ook in op komende EU-regelgeving.[34] NAPA wacht deze reactie af en komt daarna met nadere inbreng.

[31] NAPA, 'Ambition paper Innovatieve mediaproducties en games', 28 maart 2023: https://www.producentenalliantie.nl/ambition-paper-innovatieve-mediaproducties-en-games.html

[32] Verslag, vragen 200 en 201.

[33] Kunsten '92, brief ten behoeve van het wgo Cultuur, 28 oktober 2026 (onderdeel 'Talentontwikkeling').

[34] Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (mede namens de ministers van OCW en EZK), Kamerbrief 'Bescherming van (muziek)auteurs in het AI-tijdperk', 26 oktober 2026.